

Startnotitie

Het Verhaal van Flevoland

0. Wat hieraan vooraf ging

Op 7 juni 2017 hebben Provinciale Staten de Ontwerp Omgevingsvisie FlevolandStraks vrijgegeven voor inspraak. Na de inspraakperiode en verwerking van de zienswijzen start de 3^e fase van de Omgevingsvisie: de uitvoerende fase. Deze fase start met het vaststellen van aanvullende startnotities. In dit perspectief hebben Provinciale Staten op 7 juni 2017 een amendement aangenomen. De tekst van het amendement is: *“Deze startnotities in november 2017 ter vaststelling aan te bieden aan Provinciale Staten bij de definitieve besluitvorming van de Omgevingsvisie FlevolandStraks.”*

Bij de bespreking van dit amendement is – in verband met het doel om slagvaardig tempo te maken – aangedrongen op een procesmatige opzet van de startnotities. De opzet moet zodanig zijn, dat in een later stadium Provinciale Staten politiek richting kunnen geven aan de uitwerking van de opgaven.

Voor alle opgaven alsmede op programmaniveau zijn vervolgstartnotities voor de 3^e fase opgesteld. Dit betreft de startnotitie voor de opgave Het Verhaal van Flevoland.

1. Essentie van de opgave

1.1 Kaders

In de Omgevingsvisie staan de opgave en de ambitie voor Het Verhaal van Flevoland beschreven. De vastgestelde tekst van de ambitie is: *“In 2030 en verder is Flevoland de kroon op de eeuwenlange Hollandse inpolderingstraditie. Flevoland staat wereldwijd bekend als een 20e-eeuws wederopbouwlandschap met herinneringen uit een verder verleden. Het oorspronkelijke overheidsideaal is verrijkt met vele nieuwe idealen van inwoners en ondernemers.”*

Hiernaast staat in de Omgevingsvisie aangegeven:

“De opgaven hebben een tijdshorizon van circa tien tot vijftien jaar. We gaan alle opgaven uit de Omgevingsvisie stap voor stap realiseren. Dit doen we via een programmacyclus...Voor elk programma stellen Provinciale Staten richtinggevende kaders voor Gedeputeerde Staten vast. Op basis hiervan beschrijven we in de programma’s:

- *de ambitie, de beleidsuitwerking en de definiëring van het provinciaal belang,*
- *de doelstellingen en/of omgevingswaarden voor het programma,*
- *het gebied en de periode waarop het programma is gericht, inclusief de gewenste mate van doelbereik,*
- *de samenwerking met partijen,*
- *de wijze waarop afstemming met andere programma’s plaatsvindt,*
- *de activiteiten die we gaan ondernemen, inclusief de inzet van de diverse instrumenten.”*

Tevens staat in de Omgevingsvisie aangegeven:

“Met deze Omgevingsvisie vervangen we het visiedeel uit het Omgevingsplan 2006. Vervolgens worden de beleids- en uitvoeringsdelen uit het Omgevingsplan 2006 gefaseerd vervangen door onder meer programma’s en regels in een omgevingsverordening”.

Hiernaast hebben de Provinciale Staten in de Startnotitie Omgevingsvisie (oktober 2015) over de 3^e fase aangegeven:

“In deze fase gaan we oogsten. We gaan het strategisch voorwerk uit de 1^e en 2^e fase ten aanzien van definiëring van de maatschappelijke opgaven, de oplossingsrichtingen omzetten in een operationele aanpak. In de samenwerking gaan we op zoek naar de wijze waarop we kennis, bestuurskracht, bevoegdheden en (uitvoering)instrumenten bij elkaar kunnen brengen, zodat dit leidt tot effectief beleid en een krachtige uitvoering”.

Samenvattend gaat het voor de opgave Het Verhaal van Flevoland om het uitwerken van de vastgestelde ambitie in:

- een programma conform de Omgevingswet inclusief het vervangen van de relevante beleids- en uitvoeringsdelen van het Omgevingsplan 2006
- het opzetten van de samenwerking
- het opstarten van de uitvoering opdat er resultaten voor de Flevolandse worden gerealiseerd.

1.2. Richting / ambitie m.b.t. opgave

De komende anderhalf jaar is de ambitie om de opgave Het Verhaal van Flevoland samen met onze partners verder uit te werken langs de volgende lijnen, die zijn opgenomen in de Omgevingsvisie:

1. *Het concept "Flevoland Erfgoed voor de Toekomst". Wat zijn de karakteristieke elementen, structuren, ensembles die beeldbepalend zijn voor Flevoland? Op welke wijze en met welke inzet kunnen we deze eigenheid vasthouden, koesteren en versterken? En hoe vinden we een goede balans tussen behouden en ontwikkelen?*
2. *Voor diverse schaalniveaus een aanpak ontwikkelen waardoor iedereen de Flevolandse eigenheid kan benutten als inspiratiebron voor nieuwe – kleine en grote – ontwikkelingen, waaronder de strategische opgaven uit de Omgevingsvisie. Onderdeel van de aanpak is de wijze waarop we omgaan met de verhalen van de Flevolandse. Hiermee bieden we aanknopingspunten om nieuwe hoofdstukken toe te voegen aan Het Verhaal van Flevoland.*
3. *Het Verhaal van Flevoland – het Erfgoed van de Toekomst – uitdragen: binnen en buiten Flevoland. Het Verhaal van Flevoland gebruiken we als impuls voor onder meer educatie, recreatie, toerisme en gebiedsbranding.*

1.3 Producten en resultaten

Deze opgave resulteert in:

1. het programma Het Verhaal van Flevoland.

In het programma - dat voldoet aan de beschrijving uit de Omgevingsvisie - worden onder meer de beleidsmatige kaders, instrumenten, acties en financiële kaders van Het Verhaal van Flevoland vastgelegd. Het programma wordt gevoed door de uitkomsten van drie creatieve gebiedsprocessen. In die gebiedsprocessen wordt samen met burgers, partners en experts gezocht naar vernieuwende manieren waarop het verhaal levend gehouden wordt, inspiratie biedt en ook het verhaal wordt van de toekomst.

Bij beleidsmatige kaders kan worden gedacht aan spelregels per polder en procesafspraken. Ook inspirerende instrumenten, zoals bijvoorbeeld gezamenlijke regionale gebiedsagenda's, een handreiking, prijsvragen, pilots of ideeënboeken, kunnen onderdeel uitmaken van het programma.

In het programma worden ook bouwstenen opgenomen voor de verordening. In dit traject wordt bijvoorbeeld het provinciaal belang gedefinieerd, opdat de eigenheid van Flevoland beschermd en versterkt kan worden.

2. Een aanpak voor gebiedsbranding en promotie (inclusief start uitvoering).

Het product gebiedsbranding en promotie omvat een aanpak om het Verhaal van Flevoland in te zetten als basis en inspiratiebron om met onze partners te bouwen aan de identiteit van Flevoland en deze nationaal en internationaal uit te dragen.

De aanpak bestaat onder andere uit het maken van een identiteitskompas, gebaseerd op de Flevolandse kernwaarden. Ook wordt een toolkit gemaakt, zodat het kompas ook door onze partners ingezet kan worden en vertaald kan worden naar activiteiten en ontwikkelingen die passen bij de eigenheid van Flevoland.

Ten behoeve van het verder uitdragen van de successen en kernwaarden van Flevoland worden samen met partners verschillende marketingcommunicatiestrategieën ontwikkeld, bijvoorbeeld voor inwoners, ondernemers en bezoekers.

1.4 Aanpak en werkwijze

Hieronder staan de processen beschreven, waarlangs we de producten in deze bestuursperiode gaan realiseren om Flevoland ook in de toekomst herkenbaar en waardevol te houden. Elk proces is zodanig opgebouwd, dat de Provinciale Staten tussenresultaten met de adequate analyses en inzichten krijgen aangereikt, op basis waarvan de Staten in de positie zijn om op gezette momenten - zo nodig in samenspraak met samenwerkingspartners - aanvullende richtinggevende kaders aan Gedeputeerde Staten en samenwerkingspartners mee te geven voor de uitwerking.

Product 1. Programma Het Verhaal van Flevoland

Stap 1. Verkenning eigenheid van Flevoland: drie gebiedsprocessen

We gaan drie vernieuwende gebiedsprocessen opstarten (één in Noordelijk Flevoland, één in Oostelijk Flevoland en één in Zuidelijk Flevoland). Elk gebied kent zijn eigen karakteristieken. Door drie gebiedsprocessen in te richten is ruimte voor de verschillen tussen de polders en tussen stad en land. Per gebied leveren we maatwerk. Bij de start gaan we de samenwerking organiseren met onder andere de gemeenten en andere organisaties die actief willen bijdragen.

In de gebiedsprocessen gaan we met inwoners (door bijvoorbeeld enquêtes, werksessies en interviews) in beeld brengen welke karakteristieken/ fenomenen/ elementen van Flevoland belangrijk en beeldbepalend zijn voor de verschillende deelgebieden van Flevoland en hoe we deze kunnen benutten en versterken.

We maken in de gebiedsprocessen ook gebruik van de opbrengsten van eerdere projecten (cultuurnota, Beleidsplan Recreatie & Toerisme, atelierssessies Omgevingsvisie etc.). Onderdeel van de aanpak is de wijze waarop we omgaan met de verhalen van de Flevolandse.

Daarnaast betrekken we experts bij de gebiedsprocessen. We gaan met bijvoorbeeld landschapsarchitecten verkennen hoe we de fysieke en mentale kwaliteiten van Flevoland zodanig kunnen beschrijven dat ontwerpers optimaal gebruik kunnen maken van het verhaal van Flevoland. Samen met experts en partners gaan we ons (potentieel) erfgoed inventariseren en verkennen we op welke wijze we dat kunnen benutten en versterken. Deze processen lopen parallel aan elkaar, waardoor onderlinge uitwisseling en versterking mogelijk is.

In deze fase maken we ook een analyse van vigerend beleid, zowel van de provincie als van de andere overheden.

Tussenresultaten 1^e kwartaal 2018:

- Analyse vigerend beleid
- Verslag gebiedsprocessen

Stap 2. Opstellen keuzenotitie behouden en ontwikkelen op z'n Flevolands (concept 'Erfgoed van de Toekomst')

Op basis van de uitkomsten van de gebiedsprocessen wordt in het tweede kwartaal van 2018 met de gemeenten en eventuele andere organisaties een keuzenotitie opgesteld. In de keuzenotitie worden de verschillende richtingen met betrekking tot versterken, inspireren en uitdragen verkend als basis voor het concept "Flevoland Erfgoed van de Toekomst". Onder meer de mogelijke beleidslijnen worden in beeld gebracht, een gezamenlijke agenda en het mogelijke instrumentarium.

Deze keuzenotitie wordt gepresenteerd tijdens een manifestatie, die mede inzicht geeft in het draagvlak voor de diverse opties.

Tussenresultaat 2^e kwartaal 2018:

- Manifestatie
- Keuzenotitie, inclusief voorstel herijking bestaand beleid.

Stap 3 : Richtinggevende uitspraken door Provinciale Staten

Op basis van de keuzenotitie kunnen Provinciale Staten richtinggevende uitspraken doen voor het programma Het Verhaal van Flevoland.

Tussenresultaat eind tweede kwartaal 2018:

- Richtinggevende uitspraken voor het programma Het Verhaal van Flevoland

Stap 4. Opstellen programma Verhaal van Flevoland door Provinciale Staten

De richtinggevende uitspraken gaan we in de 2^e helft 2018 met de gemeenten en eventuele andere partners vertalen naar een strategie en instrumentarium om de eigenheid per deelgebied te versterken, uit te dragen en als inspiratiebron te benutten. Uit interactieve gebiedsprocessen kunnen inzichten ontstaan voor het investeren in maatregelen in het kader van het Verhaal van Flevoland. Indien dit aan de orde is, zal dit in het programma worden opgenomen (gebiedsagenda). Hierbij wordt ook nadrukkelijk aandacht besteed aan meekoppelkansen met andere (ruimtelijke) ontwikkelingen.

Eindresultaat tweede helft 2018:

Documentnummer: 2097645

- Ontwerp-Programma Het Verhaal van Flevoland, inclusief voorstel voor input voor Omgevingsverordening Flevoland en voorstel voor intrekken vigerend beleid (o.a. onderdelen Omgevingsplan 2006)

Provinciale Staten krijgen het ontwerp programma eind 2018 aangeboden voor besluitvorming. Hierna volgt de wettelijke inspraakprocedure voor het programma en de verwerking van de reacties tot een definitief programma.

Product 2: Gebiedsbranding en promotie

Stap 1. Inventariseren kernwaarden van het merk Flevoland

Om te komen tot een gezamenlijke aanpak voor de gebiedsbranding van Flevoland gaan we eerst met partners en experts inventariseren wat de Flevolandse kernwaarden en gewenste identiteit zijn. Bij de inventarisatie maken we gebruik van eerder geleverde input, bijvoorbeeld in het kader van de Cultuurnota, Recreatienota en Economisch Programma. Dit leidt tot een gezamenlijk identiteitskompas Flevoland. Het kompas geeft input voor wat wel en niet past bij de identiteit van Flevoland in de zin van strategische en operationele keuzes in de gebiedsbranding en promotie, en laat ook voldoende ruimte voor innovatie en verrijking richting de toekomst.

Tussenresultaat eind 2017:

- Notitie kernwaarden en gewenste identiteit Flevoland (identiteitskompas)

Stap 2. Vertalen kompas naar strategie

Op basis van het kompas gaan we met onze partners tools ontwikkelen om gezamenlijk consistent en consequent het Verhaal van Flevoland uit te dragen, zowel nationaal en internationaal. Met deze tools kan iedereen die wil bijdragen aan het uitdragen van het Verhaal van Flevoland op pragmatische wijze zijn of haar communicatie en activiteiten/events inrichten. Ook kijken we hoe we bestaande communicatie- / promotiestrategieën kunnen aanscherpen of nieuwe strategieën kunnen ontwikkelen voor het uitdragen van het verhaal van Flevoland. Hierbij is aandacht voor de verschillende doelgroepen, bijvoorbeeld inwoners, ondernemers en bezoekers.

Er wordt hiervoor een keuzenotitie opgesteld met betrekking tot gebiedsbranding en promotie, op basis waarvan Provinciale Staten richtinggevende uitspraken kunnen doen.

Tussenresultaten 2^e kwartaal 2018:

- Richtinggevende uitspraken over de gebiedsbranding en promotie

Stap 3. Start uitvoering

De richtinggevende uitspraken gaan we met onze partners vertalen en doorvoeren in uitvoering.

Eindresultaat 2^e helft 2018:

- Uitvoering gebiedsbranding(-sactiviteiten).

1.5 Gerelateerde opgaven, projecten en acties

In de Omgevingsvisie wordt onderscheid gemaakt tussen kernopgaven en strategische opgaven. De kernopgaven hebben een facetmatig karakter. Zij raken per definitie de - meer inhoudelijke georiënteerden - strategische opgaven. De opgave Het Verhaal van Flevoland is een kernopgave. Op programmaniveau wordt de interactie tussen de opgaven uit de Omgevingsvisie nauwlettend in het vizier gehouden. De Staten worden hier halfjaarlijks over geïnformeerd. Indien relevant voor de kaderstellende en controlerende rol worden de Staten betrokken bij de afstemming tussen de opgaven.

Hiernaast heeft de opgave Het Verhaal van Flevoland nauwe relaties met andere lopende projecten en acties binnen de provincie. Dit zijn onder meer:

- 100 jaar Zuiderzeewet
- De Landschapsvisie en de Erfgoedvisie worden geheel geïntegreerd in het programma Het Verhaal van Flevoland

- Economisch Programma

Vanuit de opgave wordt de interactie met andere acties en projecten nauwlettend gevolgd. Hierbij wordt gelet op eventuele strijdigheden cq mogelijkheden voor synergie. Indien relevant voor de kaderstellende en controlerende rol worden de Staten betrokken bij de onderlinge afstemming.

2. Samenwerken met partners

De opgave Het Verhaal van Flevoland kan alleen met succes worden opgepakt en tot betekenisvolle resultaten worden gebracht in samenwerking met partners. Tijdens de lentebijeenkomst op 4 april 2017 hebben 11 partners hun intentionele steun uitgesproken om met de provincie deze opgave aan te pakken. Ook in de zienswijzen is meerdere malen de bereidheid aangegeven de samenwerking met de provincie aan te gaan om de opgave op te pakken. Dit is ook in lijn met het Flevo-principe: *“Doe mee en draag bij”*. In de Omgevingsvisie staat hierover aangegeven: *De toekomst van Flevoland wordt door velen gemaakt: organisaties, inwoners, instellingen, bedrijven en overheden. ... Vele ontwikkelingen zijn echter alleen mogelijk door gezamenlijke inzet. Hierbij is meepraten niet voldoende. Het gaat verder: samenwerken op basis van concrete bijdragen. Ieder vanuit zijn eigen mogelijkheden en inzet. Alleen dan kunnen we de opgaven uit de Omgevingsvisie succesvol aanpakken en het verschil maken voor Flevoland en Flevoland”*.

Bij deze opgave kan het onder andere gaan om de volgende partners:

- De gemeenten
- Waterschap Zuiderzeeland
- RCE
- Toerisme Flevoland
- Flevolandschap
- Staatsbosbeheer
- Batavialand
- Natuurmonumenten
- Landschapsbeheer Flevoland
- Ondernemers vrijetijdssector (cultuur, recreatie en toerisme, sport)

3. Verhouding met Provinciale Staten

Provinciale Staten hebben voor de uitwerking van de opgave Het Verhaal van Flevoland een kaderstellende en besluitvormende rol. De momenten hiervoor zijn in deze startnotitie opgenomen.

Voor de Omgevingsvisie hebben de Staten aan het begin van de bestuursperiode een aanvullende ambitie uitgesproken. De Staten hebben aangegeven op een meer intensieve wijze bij de uitwerking betrokken te willen zijn. Voor de opgave Het Verhaal van Flevoland geldt dit in het bijzonder voor de commissie Ruimte. Zij zullen tweemaandelijks middels een nieuwsbrief over de voortgang van deze opgave geïnformeerd worden. Op verzoek kan nader toelichting tijdens de commissie vergadering worden gegeven.

Vanuit Gedeputeerde Staten heeft de gedeputeerde Michiel Rijsberman de verantwoordelijkheid voor de uitwerking van deze opgave.

4. Financieel kader

Voor de uitwerking van de opgave Het Verhaal van Flevoland wordt gebruik worden gemaakt van het beschikbaar gestelde budget voor de 3e fase van de Omgevingsvisie.

De middelen die nodig zijn voor eventuele investeringen op korte termijn zullen via de gebruikelijke route van de begrotingssystematiek worden voorgesteld. Hiernaast zal ook deze opgave in kader van de lange termijn financieringsvraag realisatie opgaven Omgevingsvisie nader worden geanalyseerd. Deze actie wordt op programmaniveau van de Omgevingsvisie opgepakt.

Daarnaast is voor de aanpak van de gebiedsbranding voor 2018 €400.000 beschikbaar, deze middelen zijn geoordeeld opgenomen binnen de stelpost Nieuw Beleid in de Programmabegroting 2018. Dit betreft organisatie/proceskosten, out-of-pocket kosten en start uitvoering. Deze middelen worden ingezet voor product 2 uit deze startnotitie.

5. Risico's en aandachtspunten

Aandachtspunt is het opbouwen van de samenwerking met gemeenten. In de Omgevingsvisie is het principe opgenomen `Draag bij en doe mee`. De provincie is afhankelijk van de inzet, het tempo en bijdragen van samenwerkingspartners om succesvol en betekenisvol te kunnen zijn. Indien het partnerschap van gemeenten te marginaal is om op effectieve wijze tot een gebiedsproces te komen, zal Provinciale Staten hier over worden geïnformeerd.

Daarnaast is de provincie voor de opgave Het Verhaal van Flevoland ook afhankelijk van de participatie van maatschappelijke organisaties en inwoners. Dit is een belangrijk aandachtspunt in de drie gebiedsprocessen. Per polder wordt het gebiedsproces op maat gemaakt, zodat optimale condities worden gecreëerd voor de betrokkenheid.

6. Tijdlijn & beslismomenten

1 ^e kwartaal 2018:	Gebiedsprocessen
2 ^e kwartaal 2018:	Manifestatie
	Richtinggevende uitspraken tbv het programma Het Verhaal van Flevoland
	Richtinggevende uitspraken over de gebiedsbranding en promotie
3 ^e kwartaal 2018	Lancering gebiedsbrandingsactiviteiten
4 ^e kwartaal 2018:	Ontwerp-Programma Het Verhaal van Flevoland
1 ^e kwartaal 2019:	Inspraakprocedure ontwerp-Programma Het Verhaal van Flevoland